

کفر و اللام اوجنگ
بلوچستان آزادی سرورک

دفاقی حکومت و انگ و وزارت نصیب بہرہ نمک گوں

بلوچوں کی دست کوٹہ

گفرو اسلام و جنگ

بلوچستان و آزادی سرحد

آغامیر نصیر خان

کتابیں حق پہ، بلوچی اکیڈمی

بلوچی اکیڈمی - کوئٹہ	چھاپ کنوچ
قلات پرنٹنگ پریس - کوئٹہ	چھاپ جاہ
۱۹۸۰ء	سری وار
یک ہزار	لیکچر
۱-۵۰	ہیا
مہرعارف	کتابت

کفر و اسلام و جنگ

بلوچستان و آزادی سروک

مسی نشانک و سرگال، آجونی و سروک انت۔ بزاں مٹی ملک
وہا سروک کہ ملک و اش گلامی و رکھینگنت او پہ وقی آزاتی و
سردانگنت۔ او پہ وقی راجبان ہے مثال و ایر کرگنت۔

اے ردا اولی نام خان مہراب خان شہید و کیت۔ آہی سوپ ایش
انت کہ آجونی یے بر جادارگ و سلسلہ نوزدہ سدی یے شر و ہا ہاں پیدا
ہوت۔ اے دور و یورپ بادشاہی دنیا یے ہر کنڈو دنگان ملک و گرگ و
پہ در کپتگنت۔ ملکانی آزاتی و ہیران کنان او ملکان وقی زیر دستگ
کنگا آنت۔ ہے وڑا بلوچستان ہم آیانی زد و ات۔ خان مہراب خان و
پس خان میر محمود خان اول و دور و ۱۸۱۰ء انگریز وقی یک افرے
کہ آہنی نام پوٹنخرات۔ ایرانی سوداگر و رنگ و بلوچستان و دیم دات

کہ آ بلوچستان و تہا اسپانی و اپار و پرتو تاپ بکنت - ملک و جغرافی -
 مالی - دور رہیدگی - راجی و حکومتی حالان بارہ رپوٹ و انگریزی حکومت
 و ہنت - بلوچستان و سوداگر و رنگ و تروتاب کرت -
 پر سونمیاں بند و تن بیلہ - و ڈھ - حضدار و گردان کلات و سرپوت
 پر کلات و نوشکی و ایرانی بلوچستان و شت - آپودا شیراز و رست و تی کار
 و رپوٹ و دات - رندا آہی رپوٹ و انگریزی کتابی سورت و چاپ
 کرتنت -

انگریزی گوں خان شہید و ناٹھی - یورپی حکومتانی آدور و اے پالی

ات کہ اش ملکانی گرگ و پیشتر آیانی حالت مالوم کنگ بیت - خان میر محمد
 خان و وفات و رند - آہی مزینن زاگ خان میر مہراب خان ۱۸۱۶ء خان
 بوت - اے دور باز پُر آشوبیں دورے ات - ایشانی ملکانی تھا - ہر کشت
 پابند و آشوب چست بیگا اتنت - اُس و راجانی حالت شرت ات -
 ملکانی تھا سیاسی حکمی نیت ات - مال بد حالی ات - راج ڈلانی تھا ہر
 اتنت - دت مروت و گس جنگی یے تھا دسگٹ اتنت - ایشانی ملکانی

۵
اسے حالت یورپی ملکوں کیسے دات۔ کہ ملک گرگ و وہ ہمیشہ انت۔
اسے دور و بلوچستان و ہمسایہ ملک افغانستان و سیاسیات حالت شہ
ات انا ملک و بادشاہ شاہ شجاع الملک ات کہ احمد شاہ ابدالی
و نواسگ ات۔ افغان راج و تھا بے سنتی پیدا ہوگت۔ آپہ شجاع
و بیزار اتنت۔ آڑا پہ بادشاہی و زہر کرتنت۔ شجاع پہ دتا دگر راہ
نہ دلیت آبلوچستان و۔ بلوچانی خان مہراب خان و باہوٹ بوت۔ شجاع
و بدلوٹ تن منگپرسے دگ و آہی پشت و کپنت کہ آڑا دسگیر
بکنت۔ بلے خان مہراب خان و نیام کپگ و سوپ و آڑا دسگیر
کگ نہ کرتنت۔ شجاع چنت روح کلات و خان و مہان بوت۔
پدا سندھ و ٹالپور میرانی گورا ات۔ شہ اوداں انگریزانی نیگ و
ہندوستان و شہت۔ اسے دور و انگریز تن لدھیانہ و علاقہ و دستا
کرتگنت۔ انگریز شجاع و وقی گور و داشتنت۔ اسے دور و دو
یورپی مزین ملکانی نیامیان و ملک گیری شہ ہوس باز زیات ات ہے
دوران و روس و حکومت بخارا و ملک و گپت۔ انگریزاں بہار
و گپت۔ کہ چومبیت کہ روس افغانستان و پجیر بخت۔ شجاع

الملك و عهد و قول و انتت كه انگريز آٹرا اوغانستان و بادشاهي و ديايننت
 پيمشا انگريز اوغانستان و بادشاه شجاع الملك و سنده و مياپور ميسرائي
 كند و اورنتت او بلوچستان و آئيگ و وهد و آ خان مهربان خان و
 حال دانتت كه انگريز او شجاع الملك چه انهي ملك و گوزگان انت پيمشا
 مهربان خان گون آياں كوٹو و ملاقات بكنت - مهربان خان شجاع الملك و
 سگتي و گون انگريزاں جوان نه مارت - آٹرا هجي بيم پيدا بوت كه انگريز
 شجاع و بادشاهي و ديايننگ و نيمون و هجي درسيتهن ملكاں چير جنتت -
 مهربان خان كوٹو و گون شجاع الملك او انگريز حاكماں دپ نه كپت -
 انگريزاں يك بره اوغانستان گرگي ات - اسي باز المي كارسي ات پيمشا
 مهربان خان و گون لسي وهد و چكار نه داشتنت - بلجي چه مهربان خان و
 باز بدگان بوتنت - انگريزاں اسي خبر كپ مالو بوت كه خان مهربان خان
 گون آياں راه نه ايت - او آياني زير دستگي و نه منيت - بلجي انگريزاني
 اسي وهد و حالت انخش ات كه آ مهربان خان دست جنگ نه دستنت -
 تن كه آن وتارا اوغانستان و تها سوگو مره كنتت -

خان مهربان خان باز يليں بلوچ و ات - آ په پوج بهادري ملك و

آجہلی ء ونگ نہ لوٹ۔ آئی دور ء بازیں بلوچ سردک ہم گون
 آہنی ء نہ شہہ انتت۔ پدا ہم مہراب خان اسے جرم کرتگت۔ کہ آوقی سرا
 پہ دق ملک ء قربان کنت۔ گلامی ء زند ء نہ منیت۔ انگریز اوغانستان ء
 شجاع الملک ء برتنت۔ گون آل دشمنان جنگ کرتنت اوغانستان ء
 گپنت۔ شجاع الملک ء بادشاہ کرتنت۔ زند ء کہ بے غم بوتنت۔
 بلوچستان ء گرگ ء کپہ چن و لاپنج ء بنا کرتنت۔

بلوچستان ء دست آرگ چن و لاپنج۔ شجاع انگریزانی مردم ات۔

آیان اش بلوچستان ء ملک ء گوزگ کپت۔ او ملک پہ شجاع بھبھائیگت کپت
 ہے خاترا آوشنتت۔ کہ گون خان مہراب خان ء یک قول و قرار سے بکنتت۔
 کہ پہ بلوچستان ء ملک ء انگریزانی ملک پہ ایمنی اوغانستان ء سریت۔
 ۱۸۳۵ ء انگریز کپتان ایگزنڈر برنس ء خان مہراب خان ء کنڈا دیم دانتت
 آگن خان ء دست بکنت۔ او درہ بولان ء راہ ء پچ بلیت کہ انگریزی
 ملک پہ ارزانی اوغانستان ء شت بکنت۔ آن گون مہراب خان ء
 دپ نکپت۔ بے ارج خان ء مستیں زبگ میر نصیر خان ء بولان ء تنگ

در گوزگ و راجاری و گیت - پدا انگریز خیال کرتنت - کر گون خان مہراب
 نان میکی قول و قرارینے کنگ بیت پہ اے کار و آرمی آت اندس
 و سر لشکر ہنری پونگر - لٹسن پیلج و وئی فائنگ و وژ و فلات دارا
 دات - مہراب خان او پیلج و گپ و قران پہ مراد نہ بولتنت - مہراب خان
 او انگریزانی نیام و عہد نہ بولت - اخوند محمد صدیق کہ خان مہراب خان و ویدار
 و مزین منسب دارے ات - مہراب خان و ناکو زبگ شہنواز خان و
 شکار پور و بڑت انگریزانی کیمپ و سرے کرت - او انگریزان ہجے سلاٹا
 کہ اگر خان مہراب خان گون شانہ ثبت نہ آئی ناکو زبگ شاہ نواز خان
 و شانہ وئی کیمپ و بدارت - دھدے سرا ہمیشا بلوچانی خان بکنت -
 ہجے روچاں کچی و تھا کہ انگریزی فوجانی خاترا دان بیج کنگ بوٹنگت -
 بلوچ استان ہجے غلہ و کھنت - اے حال شکار پور و انگریزان رست -
 برنس اے حال و سرا باز زہر گیت - او خان مہراب خان و کاغذے
 دیم دات کہ اگر تو انگریزان ہیرواہی نہ کنے - تہ خانی و حقدار شاہ نواز
 خان انت - انچیش کاغذے شاہ شجاع ہم پہ خان مہراب خان و راہ
 دات - ہما خان مہراب خان کہ شاہ شجاع و پیر دشمنان رکھینگ ات -

او دتی لوگ ء بہ شرت داشتگت دتی میار کرتگت ۔ خان مہراب خان
 نیکیانی بدل ء شجاع اے وڑ دات ۔ انگریزانی کنڈا پہ اے کاخذ
 رنگ ء زند ۔ خان مہراب خان دتی وزیر ملا محمد حسن ء انگریزانی گورء
 ولیم دات ۔ ملا محمد حسن ہم مہراب خان ء خیر لوٹ ذات ۔ خان مہراب خان
 ہم پر شری اے گپ ء سئی ات ۔ بے خان مہراب خان ء گوں دگر کس پوشین
 ذات ۔ کہ محمد حسن ء جاہ ء ولیم بدنتے ۔ ملا محمد حسن بجاگ ء ہند ء گوں انگریزی
 فوجانی سر لشکر سر ولیم میکنائن ء دپ کپت ۔ ملا محمد حسن خان مہراب
 خان ء بدل ء شاہنواز خان ء پشتی وانی ء کرت ۔ او مہراب خان ء
 انگریزانی بدلوٹ پیش داشت ۔ ملا محمد حسن میکنائن ء دپ کپگ ء زند
 کلات ء واٹر کرت ۔ خان مہراب خان ء انگریزانی بیم دترس ء پیش داشت
 کہ بلکن مہراب خان ء سرا آہی گپانی اثر بکپیت ۔ آہی گشتن پور ء خان
 مہراب خان گوں انگریزان عہد نامہ ٹے بکنت ۔ بے مہراب خان دتی دل
 ء پک جنگ ء جزم کرتگت ۔ ملا محمد حسن ء گپانی اثر مہراب خان سرا
 پنج نہ کپت ۔ انگریز ادغانستان ء تہا وتارا سوگو کنکارند ۔ جنرل دلشایئر
 ء بر گیڈ ء حکم دانتت کہ آ پہ قندھار ء کوشٹ ء بروت او

اپج اودال کلات ۽ سمرقند بکنت - ۳۳ نومبر ۱۸۳۹ء جنرل دلشائیر
 کوٹہ ۽ دیم ۽ کلات ۽ رادگ بوت - اش سرگرگ ۽ پیش - دلشائیر خان
 مہراب خان ۽ سلا دور دیگ ۽ ۴۰ چیزے شرت نشہ کرت دیم ذات - ۴۰
 کاغذ ۽ تہا جنرل دلشائیر ہاز ترساکیں وریے ۽ پاترپ داتگت - انگریزانی
 گمان ہمیش ات - کہ مہراب خان کہ اے شرطان چاریت - ترسیت - ۴۰
 دور ورت - انگریزانی دیبا بھکیت - منت زاری کنت - گون آیاں ہما
 کنگ ۽ کوشست ۽ کنت بلے انگریزانی گمان رودرات - مہراب خان
 پسو دات کہ اگر انگریز اش کوٹہ ۽ دیم ترا آنت - کلات ۽ ۴۰
 الغار کرتنت تہ مہراب خان یک یلیں بلوچے ۽ بیجا وتی راج وک
 ۴۰ ننگ و ناموس ۽ سرا کوشتیت - ایشانی آجرتی ۽ دیپانی ۴۰ کنت - ۴۰
 سرا پہ ملک و راج ۽ ندر کنت - آچے پسو ۽ رند خان مہراب خان در
 راجانی سروکان وتی نیت ۽ حال ۴۰ دات - آیانی سرا توار پر جت
 کہ پہ آزاتی ۽ غزا ۽ وہد ہمیش انت - جہاد ۽ جار ۴۰ جت - ۴۰
 ولی عبیدر نصیر خان ۴۰ گون وتی درباری سردک داروغہ گل محمد ۴۰ میر نانا
 خان ڈگر منیگل ۴۰ کندا دیم دات او وتی پنج ۴۰ سرپد کرت - کہ اگر

آئیگا سر۔ لشکر تیار بوت۔ آکلات و کنڈا راہی بیت۔ کہ اے دوران
و آئی جنگ گون انگریزاں پیشتر بوت۔ گڈاں آہی زہگ جنگ و آزادی و
باری بدایت۔

بمجر جنرل و شاہی و تی جنگی چن و لاپنج و باروا ہندوستان و گورنر
جنرل و اے و ڈ حال دنت۔ کہ مناگون خان مہراب خان و جنگ کنگ
و حکم ۱۴ ستمبر ۱۸۳۹ء کابل و رست۔ ۳۱ اکتوبر ۱۸۳۹ء من و شاہی
لوٹ و سر بوتن۔ ۳ نومبر ۱۸۳۹ء من ویم پہ فلات گون اے فوج و
فوجی ساز و سامان و رادگ بوتن و لوکل ہارس و دو رسالہ و کومنز رائل
ایک پلٹن و ہریجھٹی یے ہندھی رحمنٹ۔ ۳۱ بنگال انفنٹری۔ ۵
بسی ابجینرز کور و شاہ و توپ خانہ و توپ و بمبئی ہاتھی و دو
ڈپ۔

دیمترو و شاہی نمشتہ کنت کہ ۱۲ نومبر و مٹی لشکر اش قصات و ہشت
بل دور گرانی و کلنگ و سر بوت ۱۳ نومبر و سہب و ماویم پہ تلات
سرگپتن۔ مٹی دگ و چپی نیمگ و سلاہ بندیں مردمانی ڈل و گون مادوچار
پتنت۔ ۱۰ مٹی سرا تیر گواری کرتنت۔ ہر چنت و کہ ما دیاروان بوتن۔

ہے بسلا بندیں مردمان گوں مٹی جنگ وڈان ء شت ۔ اسے مردم گوں مٹی
 راہ ء جنگ و مردکان انت ۔ تنے صدا کہ ماش قلات ء شار ء یک
 میل ء دور داشت کہ مہراب خان ء جنگی بند و بوج ء گندو پار ء بکنن ۔
 مادیت کہ قلات ء کوٹ ء کتبی کبھی کنڈا کسانین کوہ انت ۔ آیانی سُستانی
 سراپنچ توپ سنگرانی تھا تیار ایر انت ۔ مٹی فوج ء چیف انجینئر ہے
 رپوٹ ء دات ۔ کہ تنک ماہے کوہاں نہ گینگین ماقلات ء شہر و کوٹ ء گپت
 نہ کتن او مٹی کوشست ہمیش ات ۔ کہ دشمن ء پد کنگ ء سورت ء مٹی مردم
 ہم گوں دشمن ء شہر ء تہا مان بد نیت ۔ پرچیک شہر ء کلات ء کتبی دروازگ
 پہ زانت پچ اگ بوتگ ۔ کہ کوہ ء سرے لشکر او شہر ء لشکر ء روائ ۔
 جنگ ء دوران ء جاری بمانیت ۔ مادی جنگی تیاری ء بنا کرتن ۔ مٹی توپ
 خانہ ہے کوہانی سرا مہراب خان ء توپ خانہ او لشکر ء سرا بمب گواری
 ء بنا کرت ۔ مٹی توپانی ٹک بمب گواری خان مہراب خان ء لشکر ء
 لاچار کرت ۔ کہ کوہان یلہ بد نیت ۔ او مٹی توپ خانہ پنومک جنگا تانت
 کہ مہراب خان ء لشکر ء ہے وار ہم دست نہ کپت کہ دتی توپان پچیا
 او شہر ء تہا بہرت انگریزی فوج گوں دشمن ء پد کنگ ء شہر ء

تہا مان دات نہ کرت۔ وہدے کہ ما کتبی دروازہ پیے کنڈا آتن۔ دروازہ
 بند بوتگت۔ چہ قلات ۽ چار کنڈیں دیوال سنگراں مہراب خان ۽ بلوچ
 انگریزی فوجان سرا زوراک تیر گواری کنگا آنت۔ کوہانی پد کنز و کیں لشکر
 ہم گوں ایشان اوار کتنت۔ پیشا ایشان تیر گواری گیشتر بوت۔ جنگی رو ۽
 ایشان سنگر سوگو بوتنت۔ ہر دیوال۔ ہر کچی ہر تیر جابانی سنگراں گران
 بلوچی لشکر مٹی سرا تیر گواری کنان شت اے درگت ۽ انگریز وقت توپاں
 دو جاہر کرتنت دو توپ ۽ مستوگی دروازہ پیے دیما۔ دو توپ ۽ گلکنڈ
 ۽ دروازہ ۽ دیما آورنت۔ قلات ۽ دروازہ مانی سرا انگریزی لشکر بمب گواری
 کرتنت۔ دروازہ مان پر دشتنت۔ شہر ۽ تھا اش دو نیگا۔ کتب او جاندم ۽
 کنڈا تھا پترنت۔ اے وہد ۽ جنگ وقت زورانی تھا ات۔ ہر بامب۔ ہر کنڈ
 ہر نیگا ۽ اش تو فکانی ٹکا ٹکا۔ توپانی زمبارگ۔ زحمانی شیکگانی تورات
 قلات ۽ شہر ۽ کہ انگریزی فوج گپت۔ تہ انگریزی فوج میری پیے دروازگ
 ۽ دتارا رسینگ ۽ کوشت ۽ کرت او میری ۽ دربار حال ۽ دیما خان
 مہراب خان گوں وقت بگو ادلیں سنگاں جنگ کنان شہید بوت۔
 جنگ ۽ بارہ ۽ جنرل دلشایر اے وڑ ۽ گشیت۔ کہ خان مہراب خان ۽

گوں دو ہزار جنگی بلوچ انت - قلات و شہر او کوٹ و سگر بندی عزنی
 و اش قلات و سوگو ترکنگ بوتنگت - من پ ارمان و کشین کہ قلات و
 جنگ و تھا مئی گیشتر مردم کشگ بوتت - پشی آنی حساب اش مرگیناں نگت
 گیشتر ات - اے جنگ و حال ات کہ جنرل ولشایئر انگریزی فوجانی سرشکر
 وت بیان کرتے -

یہیں خان مہراب خان شہید و گوں اے نامی این بلوچ سردک شہید
 بوتت - سردار ولی محمد شاہی زئی مینگل - میر عبدالکریم رئیسانی - میر داد کریم شہزادی
 میر فضل بٹھی - میر نبی بخش جتوئی - میر قیصر خان ہرنجو - میر شاہ دوست ہرنجو
 محمد رضا وزیر خیل - نور محمد شاغاسی خیل تاج محمد شاغاسی خیل - بلوچستان و تاریخ
 و تھا اے اول مثال انت کہ خان مہراب خان اش انگریزانی گلہمی و وتارا وتی
 ملک و رکھینگ و فاترا خونان وتی - وتی سردات او پہ ملک و پسانینگان
 اے مثال و ایر کرت - کہ چہ گلہمی و زند و بہادری و مرگ شہرت انت -

بلوچ شاعرے اے جویری اونا مرادیں اندوہ و باروا اے ڈول و گشیت

غازی یں مہراب و بدیں تیراں پتنگ ات

کوٹ و میری و قاتلیں جوراں پتنگ ات

جنگ و رند و شائیر مہراب خان شہید و لاشگ و پٹ و پوہل و بنا
 کرت مہراب خان شہید و لاشگ گندگ نہ بوت۔ جنرل و شائیر و بے دم
 پیدا بوت کہ نواں مہراب خان و جنگ و پٹا و تارا کشتہ بے بلوچ بندی
 یے جواب ترقیت و کہ خان بلوچانی جو کین مردے نہ انت " بے لاشیان تھا۔
 آہی لاشگ و پٹ۔ نیٹ مہراب خان شہید و لاشگ گندگ بوت۔ آہی
 سراسی و نوٹ انت۔

مہراب خان شہید و کردار : مہراب خان شہید و کردار اے پیش
 داریت کہ آزاتی دنیا و تھا مزین رحمت و انت۔ مہراب خان و جرم
 باز سوگوات۔ اگر مہراب خان و ازم سوگو مہوتین تہ پرج برگوں انگریزان جنگ
 نہ کرت۔ پرچیک آہی در و سیاست و لوٹ ہمیش ات۔ کہ آگوں انگریزان
 راہ بردت۔ بلوچستان و بازی سرکردگیں سردار مہراب خان شہید و گون ہم سلانہ
 انت۔ بلکن درست یاغنی انت۔ بے آزاتی۔ آجوں و پ مہراب خان فدا
 ات۔ و آجوں مردے ات۔ پ وئی راج و آجوں لوٹ۔ اے بارگ
 و آہی ارادہ اینکہ پکات کہ آہی تنیاسی ہم آڑا نہ بھینت۔ آدلیت کہ

کر انسان و پر آزادی و سرحدیگ۔ خونان ریپبلیکنگ باز المی انت۔ ہے خاترا
 آدی سادات۔ او پر پسانڈگان مثال و ایر کرت۔ آنہی رند و بلوچ اولس
 آبی مثال و سراجام گنج بوتنت۔ تن آخروگوں انگریزان و قی آزادی
 خاترا جنگ و مرث و برجہاہ داشتنت۔ تنگہ انگریزے اپنے ملک و ورات۔

جنگ آزادی و دومی سرحبار خان مہراب خان شہید و چسراغ

و زندگی دارگ و پونوزدہ صدی و آخری دور و بازیں مہندان بلوچ
 سردک گوں انگریزان مرٹنگنت۔ شہید بوتنگنت۔ او راج و آجول و چسراغ
 و زندگی داشتنگنت۔ ایشان تہا یک یلیں بلوچے میر غلام حسین مسوری گئی
 انت۔ مسوری گئی اُستمان و یک مکے انت۔ خان مہراب خان و دور
 و ۱۸۳۱ء انگریزی فوج سری دار ڈیرہ گئی و شت۔ انگریزی فوج و کمانڈر
 بمحربل مورات۔ گئی گوں آہنی و جنگ داشتنت بلے پروش داشتنت۔ گئی
 و چھاگ واجہ (بی برگ) بیورگ ات۔ آں دسگیر بوت۔ آٹرا سندھ و انگریز
 بندی کرتنت۔ لہتیں و بہ و گد آٹرا بلہ داشتنت۔ ۱۸۴۱ء لفسن کلارک کلہ
 گئی آنی سرا اُرش کرت۔ ۱۸۴۵ء سرچالس پیٹر گوں بہت ہزار انگریزی

لشکر و بگٹی و ڈکے و سرائش دونینگ و کوشش کرت۔ بگٹی و قی علاق
 و یلہ و انت و کھیران و کوبان گپنت نون کہ سرچالس پیئر سندھ و
 وائر کرت۔ بگٹی انگریزی علاقہ لٹ وپل و بنا کرت۔ ۱۸۴۶ء و دو ازده
 صد بگٹی و لشکرے میر پورو شکار پور و سرائینت۔ گوں انگریزاں جنگ
 کرت۔ رند ۱۸۴۶ء و بگٹی اُستان و تندر اسلام خان جرینل جبک و گوں
 سلا کرت۔ اش ۱۸۵۲ء و بگرے تان ۱۸۶۱ء و بگٹی ونگ و ایمنی بوت
 پرچیک ۱۸۵۹ء و اسلام خان و بند و آہی پنج غلام مرتضیٰ خان بگٹی و
 پھاگ داجہ بوت۔ غلام مرتضیٰ گوں انگریزاں سلوات ۱۸۶۱ء و سردار
 غلام مرتضیٰ خان گنوک بوت۔ مرتضیٰ خان و گنوک و رند بگٹی بلوک و
 سنت پرشت۔ انگریزیک تمن و گوں دومی تمن و جنگ دیگ و کار و بلد انت۔
 پرچیک انگریز دیست آگے سے درائیں تمن ہم سلابنت۔ تہ انگریز و
 باز مشکل بیت کہ ایشاں پرورش بدنت۔

ہے پڑ آشوبیں حال او حوالانی تھا غلام حسین مسوری بگٹی کونہان
 و تھا۔ بالاج گوربگج و کتہ و نوک کرت۔ آ دیست کہ انگریز باز نارڈیں
 کار کنکا انت۔ آ سر حال و سر پدی مردے ات۔ آ ایشرا ہم زانت

کہ پر انسان ء یک روپے مرک است۔ گڈا اش سد سال ء بے نامی
 زندا یک روح ء دشنامیں مرک شترز انت۔ چہ لیپ ء تل ء مرک ء
 ٹپ ء مرک ناموس واریت۔ دق اولس ء ننگ ء شرف ء رکھینگ ژاب
 او بڑ مردی انت۔ انگریزانی ہے دور ء راہبند ہمیش ات کہ بلوچانی سا
 سنت ء ہ پرورشیت۔ آیاں اش یک دوی ء جتا بکنت۔ تاکے دراہیں تمنا
 دق ایر دستگ کرت بکنت ہے پالیسی ء دیما برگ ء خاترا۔ انگریز بلوچی تمنا
 گوں یک دوی ء میٹرنیت۔ غلام حسین مسوی دور گندیں مردے ات۔ آ
 انگریز ء ہے رپگ ء سرپد بوت۔ اے دور بلوچستان ء تھا خاں میر
 خدا داد خان ء دور ات۔ انگریز آڑا ہم کشگ لوشنت۔ او بلوچ راگون خان
 ہم جنگ دیگ لوشنت۔ پیشا سرحدانی سراوت بدامنی کرتنت۔ او خاں
 میر خدا داد خان ء گشتنت۔ کہ تو دق بلوچان داشت نہ کنے۔ پیشا
 ایمنی ء بزبہاہ دارگ ء خاترا پہ ناالاجی تہی ء دمگانی تہا امن ء برباد
 کنن انگریزانی اے دراہیں اٹکلان میر غلام حسین مسوی زانت۔ پے خاترا
 آ انگریزانی سرا دنان درشت۔ آ بگٹی و مری و کھیتران تمنانی لشکر
 ء شامہنت۔ او آجوں ء جنگ ء بنا کرت۔ ڈیرہ غازیخان ء بلو ء

بازدار انگریزی فوجانی سرا اُرش کُرت - غلام حسین مسوری باز سرعائیں
 مردے ات - آہی گوانگ ء سرا بگٹی تمن ء ابید ووی بلوچی تمنانی زحم جن
 ہم ہرج بوتنت - اے غلام حسین ء سروک بیگ ء سبوت ات - ہے ڈول
 ء ڈیرہ غازیخان ء دنگ ء غلام حسین وتی ارش ء زیات کرت -
 کہ انگریزاں بے وس کرت - ۲۶ جنوری ۱۸۴۳ ء غلام حسین مسوری دوانڈ
 صد مری و بگٹی و کھتران ء لشکرے زرت - کہ درتیں لشکر ء مردم زحم
 جن او توپچی اتنت - ہرند ء سرا یلغار کرت - انگریزاں حال رست کہ
 غلام حسین ہرند ء سرا پہ اُرش کنگا پیداک انت یک روپے اے لشکر
 ہرند ء سرا ایر ریختنت انگریز کوہ درگل ء تنک چاچسر ء حد ء گوں
 غلام حسین ء لشکر ء دوچار کپنت - زوراکیں جنگ اے دوہیں لشکرانی
 نیا میان ء بوت - بلوچ پہ جگر سندی جنگ کرتنت - غلام حسین مسوری
 گوں دو صد پنجاہ یلیں و بنگوئیں درناہاں شہید بوت -

دینائے تا اے دستور انت - وتی چیز ء مردم ووی ء پہ ڈیگ
 ء رزا نہ بیت - انجو کہ انسان وتی چیزا کس ء نہ دنت - انجو راج
 وتی ٹلک ء کس ء نہ دینت - اگر کے آہی رنگ ء جہد ء بکنت تہ آہی

ح

۲۰
سرا مرنت۔ حومان ریچنت و تارا کوشاریننت۔ بے وقی ملک ء نذ مرنت

اگ ما دینا ء تارینج ء چشانک بدہاں او پر دگوشی بگنداں دینا یے ہما

زانتگیں تارینج کہ آہی بارگ ء چیزے حال اے دہد ء انسانان مالوم

انت۔ آہی تہا جنگانی کہ مسترین سوب بنت۔ سوب ہمیش انت کہ یک

راج ء بے جہد ء کرتہ۔ کہ آدومی یے ملک ء بہ پلایت۔ بے دومی

راج پر گشاد بوتہ۔ یا نزور۔ آوقی ملک ء پلگ ء چ رنا نہ بوتہ۔ بلکن

مرتہ۔ یا دومی راج ء جتہ اد گلینتہ یا دت جنگ وارثہ۔

انسانے کہ مزن گشاد بیت۔ آوتارا چہ دومی مردمان باز زوراک

زانت۔ اے خیال آہی دل ء برز گندی پیدا کنت۔ آوتارا چہ دینا ء

مردمان برز ماریت۔ بے ڈول ء یورپی حکومت ہژدہمی صدی ء سائنس

ء زانت ء دیم روی کرتنت۔ نوکیں سلا جوڑ کرتنت۔ نوکیں راہنڈرتنت

ایشانی دلان ہے خیال بوت۔ کہ دینا ء سر پد۔ سر حال زانت کارین مرد

یورپ ء مردم انت۔ آیان لے حک انت کہ آ دینا ء دومی راجانی

حاکمی کنت۔ بے ردا ملک گرگ ء لوٹ اسپین ء مخلوک ء پیدا بوت

رند ء پرتگال و انگریز و فرانسی راج دینا ء ہر نیگ ء مورو مدگ

پہا پہ ملک گیری سرگپنت - پہ ہر نیون و اٹکل پورپ ۽ اسے راج
 دنیا ۽ پد پکتگیس ملکان وقی زیر دستگ کان شنتت بازیں ملکانی مردکان
 پہ زروش کرتنت - بازیں جابان پہ دروہ بازی ۽ گپنت - بازیں مہند
 پہ جنگ بیران کرتنت - القصہ کہ پہ ہر جیل و نیون ملکان گران شنتت
 او یورپی حکومت وت مروت ملکانی گرگ ۽ پہ ہم سلا و شور بوتنت
 او دنیا ۽ پد پکتگیس ملکان وقی سرا بہر کرتنت -

ہند چینی ۽ گرگ فرانس ۽ بہرے تہا ات - انڈونیشیا مالینڈ ۽ بہر
 بوت - ہے وڈ افریقہ ۽ یورپی حکومت وقی میا بنجیان ۽ بہر و بانگ کرتنت
 ہندوستان انگریزانی ونڈ ۽ تہا کپت - انگریز ہندوستان ۽ اُلس ۽ وت
 مروت جنگ دیاں ملک ۽ گران - دیمترا کنران اینٹ بلوچستان او سندھ و مغان
 سر بوتنت - بلوچستان ۽ گرگ ۽ پہ انگریز نیون ۽ شولانہ اتنت - اوغانستان
 ۽ تخت ۽ زہریں بادشاہ شجاع الملک ۽ پدا اوغانستان ۽ حاکی ۽ ڈیگ
 یک شری نیونے ات - کہ بلوچستان آہنی خان مہراب خان اوبلوچ راج ہرے
 آہی گواچی بوتنت - ہر چنت ۽ کہ خان مہراب خان توان انگریزانی گشار

ۛ دیا کم ات اہت مہراب خان ۛ ایمان سوگوات ، ناموس ۛ برہاد ات
 آزاتی ۛ جوزگ زندگی ات ۔ آپہ پوج بہا ۔ وقتی راج ۔ ملک ۛ آزاتی ۛ دیگ
 نہ لوہت ۔ گلامی ۛ توک ۛ دست ۛ وت بلوچ اولس وقتی گردن کمان
 کنگ نہ لوہت ۔ اگر آہی ایمان نزور بوتینت ۔ آیا حال و دولت ۛ جوز
 بوتینت ۔ وقتی راج ۛ آجوں ۛ خیال مہ بوتینت ۔ وت آزاتی پسندے
 مہ بوتینت ۔ دلایے آجوں یے جوزہ زندہ مہ بوتینت ۔ آگون انگریزاں تہ
 کرت ۔ تفاق و سنت کرت ۔ نڈر گپت ۔ وقتی اولس ۛ ایمان ۛ نزور
 کنگ ۛ حاترا آیانی سر شانتش ۔ بے خان مہراب خان پکاٹیں بلوچے
 ات ۔ بلوچی دودانی ہدا بند ات ۔ بلوچی راج ۛ آزاتی ۛ دیمپان ات ۔
 وقتی راج ۛ شوہانگ ات ۔ ننگ و ناموس ۛ برجا داروک ات ۔ آدنیا
 ۛ دیما وتارا لہی و میاری کنگ نہ لوہت ۔ ملک و راج ۛ زبان کنگ نہ
 لوہت ۔ گلامی ۛ جہلانگی یے تہا دور دیگ نہ لوہت ۔ بلوچ راج ۛ پے شمال
 ۛ ایر کنگ لوہت کہ ہرنا وریں حالتانی تہا ۔ انسان ۛ بائد ات وقتی آزاتی
 ۛ برجاہ ہداریت ۔ وقتی جہد ۛ جاری ہداریت ۔ وقتی حنان ریچان بکنت ۔
 آزاتی ۛ جوزہ ۛ زندگی داران بکنت جیران و مہران آزاتی ۛ کلو ۛ دیما

بران - ہر کس ء دیان - دتا بے یار بکنت - پیشاتن مردچی ہراب خان
 نام زندگ انت - شرف دار انت - آبی جنگ آزاتی ء اے دہدے یک
 صد سی و نو سال بیت - مگہ تن مردچی بلوچی راجانی دلان آئی یات ، آئی
 آزاتی یے جوڑہ ، آئی ایمان ء سوگوی ، آئی بڑ مردی آئی سرچاری ،
 زندگ انت - یک صد سی و نو سال ء اے درابین مد ء آئی یات اش
 راجانی دلان گار نکرت - بلکن آبی یات انجو ہر دل ء روشنا انت - آئی
 نام ہر وہد ء استار ء پیما بھشکیت - تا ابد انجو روشنا مانیت -

پدا مایورپی حکومتانی دروہ بازی او ردیانی یے سرا کائین - یورپی
 راج کہ پد منگیس دنیا ء بہران دتی ایر دستگ کرتنت - گلامی ء زمزیرانی
 تہارا جاں پیٹیر انتت او زنگیں ملکانی تاریخ ء منشتہ کرتنت - قلم آیانی
 دست ء ات - ہر ڈر کہ آلوٹمنت - ہما ڈول ء آہا ایر دستگیں راجانی
 تاریخ ء بیان کرتنت - دتارا زانزکار منصف پیش داشتنت - گلامیں
 راجاں - ناسر پد نازانت بہوش ، بے کارو آرس نشان دانتت - او
 اے گپ ء راست کنگ ء جہد ء کرتنت کہ آیانی اے حک انت
 کہ دنیا ء تنہا برونت - ناسر پدان سر پد بکنتت - جان آسان ، کاری

بکننت - لکانی تہا دگ او رو آء دیپہان جوڑ کنتت - پہو ایس اس
ء زانتکار جوڑ کنتت -

ہے روء انگریزوتی کتابانی تہا نمشہ کرتگنت کہ غلام حسین
مسوری ہک مزین ڈنگے ات - آہر وہ رہنی کرت - ہمسایہ بولکانی
سرا ایش کرت عالم ء پلٹ - لٹت - زیان دات باید انت کہ دنگی مردم
انگریزانی منت وار بدنت - پرچیکہ انگریز آیان اش غلام حسین مسوری
یے ناجائیں زور، زیان کاری او بیران کاری ء آجو کرتنت - ملک اش
پہ مدام ایمن کرتنت - او ڈنگانی سرورک غلام حسین مسوری ء بہ ابد
گم دگار کرتنت -

انگریزانی گشتن غلام حسین مسوری ء باروا اُسل روانت غلام حسین
مسوری وتی محکمہ ء ہا سرپدیں آزاتی لوٹ ات کہ ستا وسنا کرزیت - آ
ہے ہک ء سرحال ات کہ انگریزانی درود بازی بے ایمانی ء پہ جوانی پڑہ
برنگت او زانتگت کہ انگریز آیان ملک ء رنگ لوشت راہان گلام
کنگ ء رندا انت - غلام حسین مسوری ء زانت آٹرا سکیں دات -
کہ وتی دنگ ء وتی ملک ء وتی راج ء آجوتی ء دیپانی ء بکننت -

دتی نیمکا آجہد بکنت کہ آہی راج گلام مہیت اگ چے آیرا سوب
 نہ بولت بلے پہ راج ء یک مثال ء ایر کرت کہ تن مروچی آہی
 رذگ انت آ انگریز ء کہاری قوت ء دیما نہ بکبت۔ آ انگریز ء
 مال ء ہوس ء تہا نیات۔ آہی آزاتی یے جوزہ ء راستی ہے
 ء سراسر بیت۔ ہر بلوچ تمن دتی تمن ء سروکی ء جنگ کنت
 تمن ء سروکی چیرا جنگ کنگا پروتا میار زانت بلے غلام حسین
 ہی ہما بلوچ سروک ات کہ بگٹی راج ء ابید۔ مری او کھیران مہتان
 آہی سروکی ء گون انگریزاں جنگ کرتنت۔ او آئی گشتن سراسر
 ت۔ غلام حسین ڈنگ نہ ات۔ بلکن راجی سرچارے ات۔ آزاتی
 نہ ات۔ آجوتی یے جوزہ ء داشت۔ انگریز کہ آئی باروا ہر جہے
 کرتگنت رد نمشتہ کرتگنت۔ دروغ گشتنت۔ آ انگریزانی چمان ڈنگے
 بلے آجوتی بوٹانی نذر ء بے میس سرچارے ات۔ سروکے ات
 سرچارانی باروا بلوچ شانے گشیت۔

خاک ء وطن ء پرورد سیم مہمت

غیرانی حسری ء پہ گلیم ء مہدہت

گر آج بگواریت و جہاں گرم بہ بیت
 تنگ ءِ وقتی چترس ادبیم ءِ مہ دہرت

اے خان مہراب خان ءِ آخری کلو ءِ ات - کہ بلوچ راج ءِ دانے
 او شہید برت - گوں وقتی یلین سرمچاریں زحم جنین - نامداریں سنگتاں
 یا سخن مہراب و بارا برس مٹی - آزاتی ءِ محکم بار مٹی
